

A gyógyszerkészítő üzemek (volt galenusi laboratóriumok) helyzete a 9/1995. NM rendelet bevezetését követően

Dr. Papy Lajos

Immár 22 éve vezetek ún. galenusi laboratóriumot, mely azóta nem csak nevében (gyógyszerkészítő laboratórium, gyógyszerkészítő üzem stb.) változott, hanem profilja is jelentős átalakuláson megy keresztül napjainkban. Ennek a változásnak alapvető lényege az, hogy az ellátási szolgáltatás jellegről át kell állni a piacgazdálkodási profit-orientált működési rendszerre

Ennek az átalakulásnak az alábbi kritériumai vannak:

- 1 Ki kell alakítani az ipari gyártási engedéllyel rendelkező termékek, gyógyszerformák GMP követelmény rendszerét
- 2 Át kell alakítani az árrendszert és a gazdasági elszámolás rendjét
- 3 Át kell alakítani a termék szerkezetet és termék szakosodást kell végrehajtani
- 4 Szortírozott piac rendszert kell kialakítani, mely biztosítja, hogy az ún. galenikum valahol gyártásra kerüljön.

Jelen állapotban az ún. laboratóriumok az alábbi csoportokba sorolhatók:

- a) Azok, amelyek az 1-2. pontban foglaltakat zömmel elvégezték, de a termék szakosodáson még csak részben jutottak túl, illetve gyártási engedéllyel csak részben rendelkeznek
- b) Amelyek az 1. pontban foglaltakat elvégezték, de generikumot még nem gyártanak, „csak beruháznak”
- c) Amelyek még csak a galenikum gyártás hagyományos feltételeivel rendelkeznek
- d) Amelyek megszüntették a laboratóriumi tevékenységet

Természetesen a témakört nem lehet egészében tárgyalnom, ezért vitaindítóként a fenti tényekhez csupán néhány gondolatot szeretnék fűzni.

Az 1. pontban vázoltakhoz csak annyit tennék hozzá, hogy szükségesszerű azonban nem kívánatos, hogy az eddig is meglévő párhuzamos kapacitásokat további jelentős beruházásokkal növeljük. Véleményem szerint a kereslet-kínálat törvénye a galenikumok esetében még nem irányítja a szakmai beruházásokat, mert az igény szezonálisan rendkívül ingadozó és volumenét tekintve szétosztott

A jelentős (de ad hoc) beruházások az országban a tablettá és kenőcs gyártás kapacitást növelték, melyből idáig is túl nagy kapacitás volt

Természetesen ez nem véletlen, mert a kereslet-kínálat piaci egyensúlyát elsősorban az árrendszer képes karban tartani. Bár előrelépésként értékelhető az 1995. március 1-jétől érvényes 9/1995. NM rendelet, az 5. sz. melléklete, mely bevezeti a galenikumok termelői árát, mégis igen kritikus állapotot hozott létre. Ebben a listában szerepel olyan készítmény, amely termelői árában az üveg nincs benne (az betétdíjas), amely termelői árában benne van valamennyi csomagolóanyag, amely termelői árában a csomagolóanyag nevésséges hányaddal szerepel

A listán nem szerepelnek infúziók, ezek árában csak desztillált vizet lehet felszámolni, valamint külön magisztrális díjat és csomagolóanyagot. A listában természetesen az egyedi előíratok nem szerepelnek, de ezek árképzése már az OEP-pel megyéenként alku tárgya

Feltétlenül egységesebb és szélesebb körű termelői ár megszabás kellene ahhoz, hogy a termék szakosodást piaci viszonyok között lehessen végrehajtani

Az elmondottakat saját laboratóriumunk reprezentatív adataival szeretném alátámasztani (I. táblázat).

I. táblázat

Kiemelt (legyártott) gyógyszerformák gazdasági adatai

Anyag neve	1994. első félév							1995. első félév						
	dos (kisz. egys)	alap- anyag ár (dos)	csom anyag ár (dos)	eladási ár (dos)	ma- gisztr. díj (dos)	össz anyag jell. ráfordítás	össz fedezeti bevétel	alap- anyag ár (dos)	csom anyag ár (dos)	eladási ár (dos)	termelői ár	össz anyag jell. ráfordítás	össz bevétel	fedezeti hányad
1. Mixture pectoralis	200 g	34,22	36,70	34,20	10	70,90	80,90	90,76	33 Bt	107	67 + ü	123,76	140	17 Ft
2. Susp. zinci aquosa*	100 g	22,57	16,10	23,50	15	38,67	54,60	35,59	36,70 Bt	85,30		72	108,70	22 Ft
3. Supp. antipyret. pro parv.	6x	5,94	7,20	6,50	12	13,14	25,70	8,52		53	33	41,52	53	12 Ft
4. Tabl. analgetica	10x	10,70	4,40	10	5	15,10	19,40	12,47		46	29	12,47	46	17 Ft
5. Tabl. combinata*	10x	8,50	4,40	9,20	5	12,90	18,60	12,22	8/doboz	60,30		37,22	60,30	32 Ft
6. Aqua destillata pro inj.	500 ml	15,00	149	45	40	164	214	30	145 Bt	265	166	229,60	410	80 Ft
7. Solv. pro oculo-guttis cum phenylhydr. bor.	100 ml	9,20	109	9,20	30	118,2	148,20	7,23	95 Bt	137	86	155,80	232	77 Ft
1. Alum. acet. tart. sol.** 1000 g	125,3	119,1	121	6	244,4	246,1	230	148,7 Bt	750	470	378,7	918,70	540 Ft	
2. Mucil. hydroxy-aethyl-cell.**	1000 g	105,5	119,1	107	6	224,6	232	173,6	148,7 Bt	510	316	322,3	678,70	356 Ft
3. Sol. sulf. pro balneo** 1000 g	110,8	119,1	154	6	229,9	279,1	174,5	148,7 Bt	520	516	323,2	688,70	365 Ft	

*Nincs a galenusi listán; **Lose termék

II. táblázat

Reprezentatív-gazdálkodási kimutatás (e. Ft-ban)

	1994. első félév			1995. első félév		
	Bevétel	Ráfordítás	Egyenleg (fedezet ±)	Bevétel	Ráfordítás	Egyenleg (fedezet ±)
1. Bruttó termelési érték összes bevétel fogy áron	8335			20540		
2. Ebből megyén kívüli eladás	2399			5343		
3. Alapanyag és csomagoló fogy áron		7646			19956	
4. Rezsianyag + védőruha fogyóeszköz		2442			4455	
5. Energia és csatornadíjak		316			487	
6. Bruttó bér és járulékok		4815			8556	
Összesen	8335	15219	-6884	20540	33454	-12914

Kiemelt (legyártott) gyógyszerformák esetén

1. Mixtura pectoralis	513	513	998	882	116
2. Suspensio zinci aquosa	435	435	332	220	112
3. Supp antipyretica pro parv	526	526	884	692	192
4. Tabl analgetica	512	512	1213	328	885
5. Tabl combinata	683	683	3523	2175	1348
6. Aqua dest pro inj	1432	1432	3936	2204	1732
7. Solv. pro oculog c phenylh	160	160	255	171	84
8. Kenőcsök összesen	1763	1763			
1-8 féleség összesen	6024	6024	11141	6672	4469

A táblázatban csak azokat a készítményeket tüntettem fel, melyek gyártott mennyisége a bázis időszakával közel azonos volt. Bemutatom a különböző elszámolású készítményeket; ezek a teljes gyártás 25%-át teszik ki. Egyértelműen látszik, hogy az 1. termék esetén 17 Ft, a 2. termék esetén 22 Ft, a 3-as esetén 12 Ft, a 4-es esetén 17 Ft fedezeti hányadnak kellene a munkabér, rezsi, energia stb költséget fedezni. A szabad termelői árképzésű termékek-nél van némi lehetőségünk, ha a kalkulált áron el lehet adni

Rendkívül komplikált a termelői áras termék listán nem szereplő, de a hivatkozott rendeletben külön szabályozott infúziók, injekciókhoz való deszt víz esete. Itt ugyanis a magisztrális díj terhére külön alkut kell a vásárlóval szerződés formájában tételenként megkötni. Sokkal jobb a lose termékek áralakulása, ebből persze a kereslet viszont lényegesen kisebb

Az anomáliák összesített anyagi vonzatát a *II. táblázatban* szemléltetem. Ebben a táblázatban a laboratórium teljes bevételének és főbb kiadásainak arányait tüntettem fel, valamint a kiemelt reprezentatív készítmények fedezeti és ráfordítási arányait. Látható, hogy a termelői ár kialakítás (főleg a szabad árképzésű termékek miatt) jelentett lényegi elmozdulást, de az is látható, hogy a laboratóriumban kimutatható fedezet hiány mértéke a 45,3%-tól csupán 38,7%-ra mérséklődött és így feltehető, hogy a termelői ár országosan sem képes a laborok működőképességét a jövőben biztosítani

Jelenleg az ún. magisztrális díjak vállalati szinten (termelő, nagyker. részlegek) ugyan pozitív irányba módosít-

ják az eredményt, de ez a helyzet a jövőben nem tartható. Külön pozitív módosító szerepe van a beszerzői áras anyag költség terhelési rendszernek

Korrektül hozzá kell tennem, hogy e néhány kiemelt készítmény nem teljes gazdasági képet mutat, de a tendenciát kiválóan mutatja. Ezek közül kiemelhető, hogy

- nem ösztönöz a dózisolt, sok munkafázist és magas csomagolási költségeket tartalmazó termékek gyártására;
- olyan termékek gyártását ösztönzi, melyek gyártásához az országban amúgy is túlkapacitás van;
- ilyen körülmények között a klasszikus galenikumok gyártó helyei egyre inkább megszűnnek és ez ellátási problémákhoz vezet

Vitaindítómban nem hallgathatom el, hogy a 3. pontban felvetettek szerint átmenetileg szükségesnek látom a klasszikus galenikumok irányított területi gyártóhelyeinek kialakítását, azaz az OGYI és a Minisztérium által koordinált országos ellátási rendszer létrehozását. Jelen előadásnak nem lehet célja tipp adása, de csak olyan üzemek képesek az országos ellátást megoldani, amelyek egy gyógyszer(forma) országos ellátását rentábilis gyártási nagyságban képesek elvégezni

Végezetül el kell mondanom, hogy nem vagyok híve a piac korlátozásnak, de feltétlenül kívánatosnak tartom a rendezett, összehangolt piaci versenyhelyzet kialakítását, melyet szakmai szempontok szerint is koordinálnak

L. Papy: *Situation of drug preparing factories (former galenic laboratories) after the introduction of the order 9/1995 NM*